

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ & Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 9 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A1. Μετάφραση

Στις άλλες, δηλαδή ικανότητες, όπως ακριβώς εσύ λες, αν κάποιος ισχυρίζεται ότι είναι ικανός αυλητής ή (ικανός) σε οποιαδήποτε άλλη τέχνη, στην οποία, όμως, δεν είναι, ή τον κοροϊδεύουν ή οργίζονται εναντίον του, και οι δικοί του πλησιάζοντάς τον, τον συμβουλεύουν, σαν να είναι τρελός. Στη δικαιοσύνη, όμως, και στην άλλη πολιτική αρετή και αν ακόμη γνωρίζουν για κάποιον ότι είναι άδικος, αν αυτός ο ίδιος λέει την αλήθεια εναντίον του εαυτού του μπροστά σε πολλούς άλλους, πράγμα το οποίο σε εκείνη την περίπτωση θεωρούσαν ότι είναι σωφροσύνη, το να λέει δηλαδή την αλήθεια, σ' αυτήν την περίπτωση (το θεωρούν ότι είναι) τρέλα και ισχυρίζονται ότι πρέπει όλοι να λένε ότι είναι δίκαιοι, είτε είναι είτε όχι, ειδικά λένε πως είναι τρελός αυτός που δεν παριστάνει τον δίκαιο. Γιατί είναι αναγκαίο ο καθένας χωρίς εξαίρεση να έχει μερίδιο σ' αυτή με κάποιον τρόπο, διαφορετικά (είναι αναγκαίο) να μη συγκαταλέγεται ανάμεσα στους ανθρώπους.

- B1.** Για να αποδείξει ο Πρωταγόρας ότι την πολιτική αρετή την κατέχουν όλοι οι άνθρωποι χρησιμοποιεί δύο παραδείγματα από την εμπειρία του καθημερινού βίου, χρησιμοποιεί δηλαδή ένα «τεκμήριο» που αντλεί την αξία του από την κοινή αντίληψη και συμπεριφορά των ανθρώπων στην καθημερινή ζωή. Το ένα με εκείνον που ισχυρίζεται ότι είναι καλός αυλητής και το άλλο με τον άδικο άνθρωπο.

Παράδειγμα 1 – Τέχνες

Στην Αθήνα όταν κάποιος ισχυριστεί ότι είναι ειδικός σε κάποια τέχνη (έν ταϊς άλλαις ἀρεταῖς), όπως στην τέχνη του αυλού ή σε οποιαδήποτε άλλη τέχνη ενώ δεν είναι, τον θεωρούν ανισόρροπο και τον κοροϊδεύουν· επιπλέον οι δικοί του άνθρωποι τον θεωρούν τρελό και του δίνουν συμβουλές. Αν παραδέχεται όμως ότι δεν την κατέχει, είναι συνετός.

Παράδειγμα 2 – Αρετές

Όταν κάποιος πει ότι είναι άδικος, αν και δεν ψεύδεται, κανένας δεν τον πιστεύει και τον θεωρούν τρελό – Τόσο ακράδαντη είναι η πίστη τους ότι ο καθένας έχει μέσα του ένα μερίδιο δικαιοσύνης γι' αυτό όλοι λένε ότι ο κάθε άνθρωπος πρέπει να υποστηρίζει ότι είναι δίκαιος, είτε είναι είτε όχι. Αυτό συμβαίνει γιατί ο καθένας πιστεύει ότι η πολιτική αρετή πρέπει να υπάρχει σε όλους μια και εξ ορισμού, σύμφωνα με το μύθο, κάθε άνθρωπος κατέχει ατές τις ιδιότητες που του επιτρέπουν να έχει την ιδιότητα του πολίτη. Αν ο πολίτης δεν τις κατέχει δεν θα μπορούσαν καν να σχηματιστούν ποτέ οργανωμένες κοινωνίες.

Επομένως, υπάρχει η αντίληψη ότι κάθε άνθρωπος έχει μερίδιο στη δικαιοσύνη και την άλλη πολιτική αρετή· διαφορετικά δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ανήκει στο ανθρώπινο γένος.

- B2.** Όταν κάποιος πει ότι είναι άδικος, αν και δεν ψεύδεται, κανένας δεν τον πιστεύει και τον θεωρούν τρελό – Τόσο ακράδαντη είναι η πίστη τους ότι ο καθένας έχει μέσα του ένα μερίδιο δικαιοσύνης γι' αυτό όλοι λένε ότι ο κάθε άνθρωπος πρέπει να υποστηρίζει ότι είναι δίκαιος, είτε είναι είτε όχι. Αυτό συμβαίνει γιατί ο καθένας πιστεύει ότι η πολιτική αρετή πρέπει να υπάρχει σε όλους μια και εξ ορισμού, σύμφωνα με το μύθο, κάθε άνθρωπος κατέχει ατές τις ιδιότητες που του επιτρέπουν να έχει την ιδιότητα του πολίτη. Αν ο πολίτης δεν τις κατέχει δεν θα μπορούσαν καν να σχηματιστούν ποτέ οργανωμένες κοινωνίες.
- B3.** Από το σημείο αυτό (οὔτω δή...) ξεκινά η λογική επεξεργασία του μύθου και η προσπάθεια εξαγωγής συμπερασμάτων. Ο Πρωταγόρας απαντά στο επιχείρημα που είχε διατυπώσει ο Σωκράτης, η δυνατότητα όλων να εκφέρουν άποψη για τα θέματα της πολιτικής στην εκκλησία του δήμου σημαίνει ότι η πολιτική δε διδάσκεται, αλλιώς δε θα μπορούσε να διατυπώσει καθένας γνώμη παρά μόνο – όπως υπονοείται – ο ειδικός. Το δικαίωμα να εκφέρουν όλοι άποψη κατά τον Πρωταγόρα είναι νόμιμο, αφού η αιδώς και η δίκη είναι (δυνάμει) κτήμα όλων. Γι αυτό και οι Αθηναίοι δέχονται οποιοδήποτε ομιλητή όταν συζητούν για πολιτικά θέματα μια και δεν θα μπορούσαν να σχηματιστούν ποτέ οργανωμένες κοινωνίες εάν οι πολίτες δεν κατείχαν αυτές τις δύο ιδιότητες που συνιστούν την αρετή του πολίτη.

Επομένως, ο Πρωταγόρας φαίνεται να συμφωνεί με τον Σωκράτη ότι για θέματα μη πολιτικά μας ενδιαφέρει η άποψη των ειδικών. Για τα πολιτικά ζητήματα όμως εξαιτίας της αιδούς και της δίκης καταθέτουν όλοι την άποψή τους. Ο Πρωταγόρας όμως, υποστηρίζει ότι η καλλιέργεια της αιδούς και της δίκης προϋποθέτει την ύπαρξη δασκάλων (όπως ο ίδιος) ώστε από δυνατότητα να γίνει «ένέργεια» η πολιτική αρετή.

B4. α) Σωστό β) Λάθος γ) Σωστό δ) Σωστό ε) Λάθος

B5. α) ἴωσιν → εισιτήριο
δει → ἔνδεια
ἀνέχονται → εξη
εἰδῶσιν → συνείδηση

- β)
- Ο δρόμος της αρετής είναι πιο δύσκολος απ' αυτόν της κακίας.
 - Είναι αφερέγγυος γιατί ποτέ δεν τηρεί τον λόγο του.
 - Οι γνήσιοι καλλιτέχνες έχουν πάντα δημιουργική διάθεση

Γ1. Μετάφραση

Όταν ο λόγος στερηθεί τη φήμη του ρήτορα και το χρώμα της φωνής του και τις αλλαγές της που γίνονται στους ρητορικούς λόγους ακόμα και όταν χάσει την επικαιρότητα και το ενδιαφέρον του για την περίσταση και καθόλου δεν υπάρχει το αίσθημα του συναγωνισμού και της πειθούς αλλά στερείται όλων των προηγουμένων, τον διαβάζει κάποιος απροσδόκητα (παράξενα) και χωρίς χαρακτήρα (συναίσθημα) αλλά όπως ακριβώς απαριθμεί, δικαιολογημένα νομίζω, φαίνεται ότι είναι ασήμαντος (κακός) σε όσους τον παρακολουθούν. Αυτά βέβαια μπορούν να βλάψουν περισσότερο αυτόν τον λόγο που τώρα παρουσιάζεται και να τον κάνουν να φανεί χειρότερος.

Γ2. α) ἀνάγνωθι
ἀπαριθμοῖεν
ἀκούσεσθαι
μάλα
φανῆτε

β) τοῦ μὲν προειρημένου ἅπαντος ἔρημοι γένωνται

- Γ3. α) τῶν μεταβολῶν: αντικείμενο στο ρήμα ἀποστερηθῆ
τῶν προειρημένων: επιθ. μετοχή ως γενική αντικειμενική από το «ἔρημος»
γυμνός: κατηγορούμενο στο «λόγος»
εϊκότως: επίρ. προσδιορισμού τρόπου
τοῖς ἀκούουσιν: επιθ. μετοχή ως δοτική προσωπική του κρίνοντος προσώπου (λόγω «δοκεῖ»)
- β) Η πρόταση είναι δευτερεύουσα αναφορική σε θέση κύριας ἄπερ: υποκ. στο «ἂν βλάψει»
τόν ἐπίδεικνύμενον: αντικ. στο «ἂν βλάψει»
φαυλότερον: κατηγορούμενο στο «ἐπίδεικνύμενον»
φαίνεσθαι: αντικείμενο στο «ποιήσειεν»

ΚΑΛΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ!!!